

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE
Filosofická fakulta UK Praha

Posudek oponenta disertační práce

Název práce: Rozvoj diskrétní psychopatologické symptomatiky u účastníků zahraničních misí

Autor práce: Mgr. Pavel Král

Vedoucí práce: prof. PhDr. Petr Weiss, Ph.D., DSc.

Oponent práce: PhDr. Šárka Slabá, Ph.D.

Akademický rok: 2016/2017

Katedra: Psychologie

Volba tématu: Autor si zvolil téma, které není příliš běžné, protože otázka psychického stavu vojenských veteránů je stále v naší společnosti poněkud upozaděná, ale je velmi aktuální, protože nasazení našich vojáků v zahraničních misích představuje významnou zátěž, s rizikem změny rázu jejich psychického prožívání. Za přínosné považuji i to, že se autor nezaměřil na sledování pouze často se vyskytujících psychických poruch, ale také na neurotické symptomy.

Teoretická část

V teoretické části mapuje autor poměrně široké pole témat. V kapitole o zahraničních misích přibližuje hlavně psychologickou péči o vojáka od vstupu do armády až po péči po návratu z mise. Speciální kapitolu autor věnuje stresu, ale nabízí pohled z hlediska nasazení vojáka, tedy bojový stres a po návratový stres. V části psychopatologie potom vypisuje psychické poruchy dle MKN 10 a aplikuje je na armádní prostředí. Více prostoru potom věnuje popisu posttraumatické stresové poruchy, která je mezi vojenskými veterány zastoupena nejčastěji. V poslední kapitole teoretické části autor zmiňuje diskrétní symptomatiku vyskytující se u vojáků při misi. Přínosný je nejen její výčet a popis, ale také konkrétní kazuistiky. Zajímavé je zařazení kapitoly o well-being, téma životního stylu ve vojenském prostředí není příliš exponované a proto je zřejmě i v této kapitole zmiňován přístup převážně platný v armádním prostředí jiných zemí.

Empirická část

Cílem výzkumu v empirické části bylo zjistit, zda existují významné rozdíly v psychopatologické symptomatice mezi vojáky účastící se zahraničních misí a těmi, kteří se těchto misí neúčastnili. Kromě této základní hypotézy byly formulovány ještě hypotézy dílčí. K výzkumu byl použit dotazník N70 a vlastní dotazník s 25 položkami. Sběr dat byl prováděn po dobu 5 let a autorovi se podařilo vytvořit početný soubor respondentů. V části výsledky jsou pak přehledně předloženy výsledky výzkumu, které potvrzují základní hypotézu. U vojáků zahraničních misí je významný rozdíl ve výskytu hlavně úzkostné a hysterické symptomatologie. Autor se dále věnuje i dalšímu porovnávání dílčích škál dotazníku. Následují výsledky z dat sebraných na základě vlastního dotazníku. I zde je analýza dat poměrně podrobná.

V diskusi autor vysvětluje úskalí se sběrem dat, resp. s neochotou probandů k pravdivému vyplňování dotazníků, čímž by mohlo docházet ke zkreslování dat. Autor také srovnává své výsledky se zahraničními studiemi a zamýšlí se i nad limity práce. Za důležité považuji úvahu autora nad možným dalším využitím či pokračováním práce ve smyslu prospektivní studie.

Formální zpracování práce

Práce je zpracována odpovědně, dle formálních požadavků, přehledné jsou tabulky i grafy. Statistické zpracování odpovídá úrovni práce. Práce obsahuje rozsáhlý seznam použité literatury.

Celkové hodnocení práce

Práci hodnotím jako velmi zdařilou. Domnívám se, že výzkumný záměr byl zcela vyčerpán a výsledky nám nabízejí komplexnější pohled na představovanou problematiku. Práce může být východiskem pro další, navazující výzkumné úkoly v dané oblasti. Autor v práci prokázal samostatnost při plnění výzkumných úkolů, komplexní rozhled v dané oblasti a také schopnost formulovat a analyzovat dosažené výsledky. Jeho odkazy a srovnávání výsledků s převážně zahraničními studii také prokazuje dobrou schopnost práce s literárními zdroji. Oceňuji, že práce není jen kompilátem zahraničních výsledků, jsou zde odkazy nejen na srovnatelné studie, ale také vlastní kazuistiky či komentáře. V práci mi naopak chybí možnosti péče o vojáky účastníci se zahraničních misí, případně preventivní programy, které naše armáda nabízí či poskytuje.

Dotazy k obhajobě

Jak častá je následná psychoterapeutická či psychiatrická péče o válečné veterány a kdo ji poskytuje? Je významný rozdíl v psychopatologické symptomatologii mezi veterány, kteří byli přímými účastníky bojů a těmi, kteří sloužili v oblasti se zhoršenou bezpečnostní situací? Je možné (a pokud ano, tak jak) „očistit“ vojenskou psychologii od nálepky „expertní“ a přiblížit ji více její pomocné úloze v péči o vojáky?

Práce odpovídá požadavkům kladeným na disertační práci.

Doporučuji práci k obhajobě.

Práci předběžně klasifikuji - *prospěl*.

V Praze dne 12.5.2017

Podpis oponenta práce